

Arvoisa lukija,

Harukaze 5 (2009 ja 2010) jatkaa edeltäjiensä perinnettä tarjoten helposti löydettävää ja avoimesti saatavilla olevaa lukemista Japanin kulttuurista ja yhteiskunnasta kiinnostuneille. Julkaisu on edelleenkin tarkoitettu ennen muuta suomenkieliselle lukijakunnalle, mutta tällä kertaa toivotamme innostuksella tervetulleeksi myös **Rio Takeuchin** (FT) englanninkielisen artikkelin. Korkeatasoinen artikkeli toimii oivana inspiraation lähteenä suomalaisille kirjoittajille ja johdattaa lukijan yhdessä yhdeksän muun artikkelin kanssa tarkastelemaan Japania ja japanilaisuutta hyvinkin erilaisista näkökulmista käsin.

Tämänkertaiset artikkelit voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän artikkelit pureutuvat Meiji-kauden (1868–1912) uudistuksiin ja ulkoisen paineen alla tapahtuneen modernisaatiokehityksen mekanismeihin. Länsimaisten esikuvien mukaiset uudistukset ja niiden aiheuttamat vastareaktiot jättivät jälkensä paitsi japanilaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan, myös ulkopuolisten tarkkailijoiden mielikuviin Japanista. Rio Takeuchin artikkeli rakentuu käsitteen *shinshi* ympärille. Tarkastelun alla on se, kuinka tämä idealisoitu englantilaisen herrasmiehen kuva omaksuttiin luotaessa uudentyyppistä areena yhteiskunnalliselle keskustelulle modernissa Japanissa. Tutkimuksen fokus on **Fukuzawa Yukichin** vuonna 1880 perustamassa *Kōjunsha*-seurassa. **Heikki Nuortimon** (fil.yo) tutkimuksen kohteena on modernin Japanin ensimmäinen länsimaisten mallin mukainen oppineiden yhteisö. Artikkelissaan ”Meirokusha – liberalismien kättilöt Japanissa”, Nuortimo esittelee Japanin johtavan älymystön perustaman tieteellisen seuran toimintaa, tavoitteita ja saavutuksia. Kolmannen lähestymiskulman 1800-luvun lopun uudistuksiin tarjoaa **Henna-Riikka Pennanen** (FM) artikkelissaan, joka keskittyy tarkastelemaan kolmen amerikkalaisen kirjoittajan (**William Elliot Griffis**, **Percival Lowell** ja **Lafcadio Hearn**) kirjallista tuotantoa. Analyysissä huomio kiinnittyy siihen, kuinka he kuvasivat japanilaisia uskontoja, millaisia ajatuksia heillä oli uskonnon ja moraalien suhteesta ja mikä sija uskonnolla ja etiikalla oli heidän käsityksissään sivistyksestä? Artikkelin teoreettisena lähtökohdana on ajatus siitä, että teksteillään ulkomaalaiset Japanin kävijät loivat ja muokkasivat kuvaa Japanista kotimaidensa yleisölle.

Eräs Pennanen lähdehenkilöistä tarjoaa oivan siirtymän seuraavaan artikkeliin todetessaan japanilaisten päässeen jyvälle onnellisuuden salaisuudesta. Yllätyksekseen 1800-luvun Japanin kävijä totesi, ettei onni kummunnutkaan niistä lähteistä, joista sen olisi olettanut virtaavan: yksilön vapaudesta ja vauraudesta. **Julius Kuutin** (kaup.yo) artikkeli ”Yhteisöllisyys japanilaisissa saduissa” johdattaa lukijat ryhmään, jonka artikkeleissa pohditaan menneisyyden heijastuksia tämän päivän Japaniin. Kuutin artikkelin lähtökohdana toimii oletus tarinoiden, satujen ja myyttien tärkeästä roolista jokaisessa kulttuurissa. **Margarita Beliaeva** (fil.yo) jatkaa tästä esittelemällä Japanin kirjoitusjärjestelmän kiehtovaa menneisyyttä, nykytilaa ja tulevaisuutta. Haasteellinen aihe on kiitettävällä tavalla saatettu helposti ymmärrettävään muotoon. Uskonkin artikkelin paitsi motivoivan alati kasvavaa japanin kielen opiskelijoiden joukkoa myös auttavan heitä ymmärtämään monisäikeisen kirjoitusjärjestelmän logiikkaa. **Joonas Nissisen** (fil.yo) artikkeli *ninjoista*, eli näkymättömissä pysymisen taidon harjoittajista, sisältää niin ikään vahvan historiallisen taustan lisäksi katsauksen siihen, kuinka tämä perinne on läsnä myös modernissa Japanissa ja Japani-kuvassa populaarikulttuurin välittämänä.

Kolmannen ryhmän artikkeleita yhdistävä teema on taide – jossain määrin myös tekniikka – japanilaisen kulttuurin ilmentäjänä. **Paula Ylimannilan** (fil. yo) artikkeli esittelee tee-taiteen eli *chanoyun* asemaa eräänlaisena perinteisten japanilaisten taidemuotojen kohtaamispaikkana. Osansa saavat niin *chanoyun* suhde kalligrafiaan, *ikebanaan* kuin keramiikka- ja puutarhataiteeseenkin. Perinteinen teehuone arkkitehtuuri päättää Ylimannilan artikkelin toimien näin alustuksena **Heidi Pruikkosen** (fil.yo) artikkelille maailmankuulusta arkkitehdista **Kenzo Tangesta**. Tange oli kiistatta eräs Japanin

sodanjälkeisen kauden arkkitehtuurin jättiläisistä, joka yhdisti niin japanilaisen kuin länsimaisenkin arkkitehtuurin perinteet. Katsaus Tangen elämään ja tuotantoon on paitsi mukaansatempaava tarina yksilöstä, myös laajempi katsaus niihin vaikutteisiin jotka ovat muokanneet japanilaista julkista ja yksityistä tilaa viimeisen kuudenkymmenen vuoden ajan. Kaksi viimeistä artikkelia tarjoavat mielenkiintoisen vastinparin. **Pyry Korhosen** (fil.yo) artikkelin kohteena oleva japanilainen animaatioelokuva omaa laajan kannattajakunnan kaikkialla maailmassa, mutta **Erkki Lassilan** (kasv.yo) esittelemä japanilainen *enka* (musiikkityyli, jossa japanilaiset musiikilliset asteikot, laulutavat ja lyyriset perinteet kohtaavat modernit länsimaiset instrumentit) on säilynyt verrattain japanilaisena ilmiönä saavuttaen suosiota vain maantieteellisesti rajatulla alueella ja ulkomaille muuttaneiden japanilaisten keskuudessa. Yhtä kaikki sekä *anime* että *enka* toimivat ilmaisuvoimaisina kanavina, joiden kautta japanilaisten taiteilijoiden luomisvoima siirtyy taiteen ystävien nautittavaksi.

Harukazen artikkelit ovat syntyneet tekijöidensä kurssityönä Oulun yliopiston Japani-opintojen artikkelikursseilla lukuvuosina 2008–2009 ja 2009–2010 tai pohjautuvat opinnäytteisiin. Kirjoittajat ovat editoineet ja viimeistelleet tekstit yhdessä *Harukazen* toimittajan ja toimitussihteerin (Petri Tonteri, FM) kanssa.

Antoisia lukuhetkiä toivottaen,

Oulussa 4.5.2010

Juha Saunavaara

Tekijä: Juha Saunavaara.

Artikkeli: Esipuhe.

Julkaisu: Harukaze – Kirjoituksia Japanin kulttuurista.

Numero: 5.

Julkaisupäivämäärä: 9.6.2010.

Julkaisija: Japani-opinnot, Oulun yliopisto, Oulu.

ISSN: 1458-2899.

URL: http://www oulu.fi/hutk/japani/Harukaze/Saunavaara_2010.html

---